

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglaš se računa po tarifi v petstu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vestij. Poslana osmrtnica in javnozdravila, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Casserna št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kor nefrankovano se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravitelj ulica Molina piccolo št. 3, II. nadst. Odprto reklamacije so proste poštnine.

„V edinosti je moč“.

„EDINOST“

Izhaja po trikrat na teden v šestih izdajah ob torkih, četrtek in sobotah. Zjutranje izdaje izhajajo ob 6. uri zjutraj, večernje pa ob 7. uri večer. — Obojno izdaje stane: za jeden mesec . f. — 30, izven Avstrije . f. 1.40 za tri mesece . f. 2.60 za pol leta . f. 4.80 za leto . f. 8.00. Na naročbo brez priložne naročnine se ne jemlje ozir.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 avc., izven Trsta po 3 avc. Sobotno večerno izdaje v Trstu 4 avc., izven Trsta 5 avc.

Finančno gospodarstvo v malih državah.

(Konec).

Po združenju z Vstočno Rumelijo pričela je doba zapravljivanja. V letu 1886 znašali so dohodki združene Bolgarske 47,150.916 frankov, izdatki 47,021.935 frankov, v letu 1893 pa dohodki 80,435.760 frankov, izdatki 89,369.334 frankov. Primankljaji so znašali v sedmih letih, vseh leto 1893 kot zadnje leto obračunavanja, 46,557.450 frankov. Od leta 1879 do 1885 je bilo torej kakih 14 milijonov prihranitev, potem pa v sedmih letih skoro 47 milijonov primankljaja. Te številke govorijo dovolj glasno, kako se je gospodarstvo v Bolgarski v dobi toli slavljenega Stambuleva. Mar je čuda potem, da je nastala toli grozna reakcija po vsej deželi, mar je čuda, da ni hotel potihniti srd naroda niti pred obličjem smrti? Doba Stambuleva je gospodarstvo uničila Bolgarsko, zato ne smemo zameriti narodu, da se po smrti črti tega moža, katerega so znani dunajski in budimpeštanski slepitelji javnega menenja proslavljali ne le kot velikega državnika in bistrega diplomata, ampak tudi kot požrtvovalnega rodoljuba, kot prvega sinu naroda bolgarskega. Kdo ne ve, koliko so nam že škodovali ti časnikarski mogotci se svojim pretvarjanjem resnice: da so slikali odnose in čustvovanja ravno nasprotno kakor so v resnici. V tem so si neizprosno dosledne te časnikarske reptilije, da mrze vse, kar je bilo slovan-skim narodom na balkanskem poluotoku ter da hvalijo in proslavljajo vse, kar mrze narodi. To vam je večno in neprestano falzifikovanje, pri čemer pa je najžalostnejše to, da se svojo zares fenomenalno spretnostjo v v pačenju resnice zavajajo tudi druge in čisto jako odlične kroge na — kriva pota. Razodni čitatelj pa sodi sam, ali je res ali ne, da to popačeno in le izmogovalnim namenom poznanih neslovenskih in nekrščanskih krogov slušče, podlo in cinčno novinstvo, uničuje simpatije pri balkanskih narodih do naše države. Ker pa naše politične in gospodarske koristi zahtevajo, da težimo na Vostok, kar pa je mogoče jedino le tako, da si pridobimo simpatij pri posamičnih narodih na Balkanu, je po takem dokazano, da je sovražnik naši državi oni, ki nam se svojo umazano sebičnostjo uničuje te simpatije — in ta „oni“ je: židovsko novinstvo na Dunaju in v Budimpešti.

Neizmerena je škoda, ki jo je to novinstvo povzročilo naši državi s podpiranjem korupcije Stambulevja v Bolgarski, v Srbiji pa ravno kar s tem, da nas je zavelo v gospodarski boj s to državo.

Toda povrniti se nam je k svojemu predmetu, a čestiti čitatelj oprost nam blagohotno, da smo krenili nekoliko stran pota.

Da vidimo, kako so se pokrivali ti primankljaji v Bolgarski! Z jedne strani tako,

da so se pajemala posojila pri avstrijski „Länderbanki“, z druge strani z iztirjevanjem zaostalih davkov iz prejšnjih let.

Te davke je Stambulev iztirjeval brez usmiljenja in najstrožimi naredbami; dolžnikom na davkih prodajali so vsa premična in nepremična premoženja. Tako zadolženje bolgarske države je tem čudniše, ker so se davki povišavali v jednomer. Danes dolguje Bolgarska, ki ni imela nikakega dolga še pred desetimi leti, že 105,905.376 frankov. Posojilo pri „Länderbanki“ znaša 142,780,000 frankov; od tega posojila pa je plačanih do sedaj le 60 milijonov, in bode nadaljne štiri obroke po 20 do 24 milijonov frankov plačati v štirih letih. Obrestovanje je okroglo po šest od sto, ali takih malih ljubiteljev dolgov ne moti višina obrestne mere.

Se slabše stoje finance Srbije, kajti tam je tako gospodaril kralj Milan, da se niti ne da opisati in je v zasmeš vsaki moral. Isti je stopal osebno v zvezo z ono bančno skupino, ki si je izvolila nalogo izkoriščati mlado kraljestvo. Srbske železnice so zastavljene, istotako monopol tobaka, razprodaja soli in vsi drugi mogotči državni dohodki. Milan je vedno potreboval denarja in bil je vedno v denarnih zadregah. Kam je stavil denar, ne treba praviti. Da bi si pridobil denarja, prodal je slednjič narodu prestol in narod je res rad plačal ta judežev groš, da bi se le iznebil svojega „očeta“. Ali ko je pošel denar v Parizu — kakó, ne treba praviti —, prikazal se je zopet v Belemgradu v strah narodu srbskemu, in zopet so mu morali pokriti primanjkljaj z jednim milijonom. V tretjič je iztisnil iz oslabele dežele rento za svojo osebo, a teško da bi bil s tem konec temu barantanju za prestol.

Tudi Srbija je pričela svojo samostojnost z deviškim državnim kreditom, a danes ima tako breme dolgov, da ne more plačevati več niti obresti. Pred 17 leti je znašal srbski državni dolg kakih 7-5 milijonov frankov, danes znaša isti blizu toliko sto milijonov in v Srbiji je prisiljena uprizoriti deloma bankerot ter znižati kupon svojih srečk od 3 na 2 od sto. Seveda so kaj takega že morale storiti in so storile tudi velike države; ali občudovati moramo lehkomišljenost, s kjo se delajo dolgov in se zastavljajo — bodočnost dežele.

Tretja v zvezi balkanskih držav je Grška, ki je v osmih letih, od leta 1881 do 1889, napravila dolgov nič manje nego 500 milijonov frankov, za koje so zastavljeni razni državni dohodki (hipoteke, carine, davki). Tudi Grška je bila prisiljena do parcijelnega bankerota, ker ni mogla več plačevati obresti. V decembru 1893 leta je predložila Trikupisova vlada zbornicama zakon, po katerem naj bi zastavljeni dohodki zopet prihajali

jali v državne blagajne, vnanjim upnikom pa bi bilo plačevati le po 30 od sto pripadajočih jim obresti. Postava je bila vsprejeta in kralj jo je potrdil. Zastonj so bila vsa upiranja upnikov.

Državnim bankeroterjem pripada tudi Portugalska — in vse kaže, da je po malih državah tako strašno gospodarstvo, ki ne škoduje le upnikom ampak tudi narodom samim, katerih blagostanje je uničeno za desetletja po krivdi države.

Politiške vesti.

V Trstu, dne 6. septembra 1895.

Taki so! „Il Mattino“, glasilo „zmer-nih“ Italijanov, je kar iz sebe od navdušenja za osnove skupnega kluba vseh italijanskih poslancev v parlamentu na Dunaju. Le tak klub bi mogel braniti interese italijanskih provincij v tej monarhiji. Ustavi avstrijski, „temu nesmrtnemu delu nemškega uma“, bili bi zastopniki italijanskih provincij vsikdar tako zvesti podporniki kakor so nemški „Verfassungstreue“.

Vseled nevednosti in lahkomišljenosti nekaterikov — tako nadaljuje „Il Mattino“ — ter mlačnosti mnogih, kazali se dosedaj tako v parlamentu kakor pri vladi neko „hladnost in trdovratno brezbriznost“ gledé na najvitalnejše gnotne in duševne koristi Italijanov.

Sedaj pa se je — hvala Bogu! — jelo širiti prepričanje, da Italijani ne dosežejo ničesar, dokler ne pošljejo v zbornico absolutno narodnih Italijanov!!! Takov klub, zaključuje „Il Mattino“, ki bi predstavljal vse prebivalstvo italijansko, bil bi gotovo spoštovanja vreden in spoštovan in bi dosegal sličnih koncesij, koje dosežajo druge manj srečne provincije, dočim morajo Italijani pri vsakem koraku požirati naslov — Katzelmacherjev.

Taki so ta gospóda z merni Italijani!! Ali naj bi napisali komentar k temu? Mislimo, da ne treba. Po tonu tega dopisa sodi lahko vsakdo sam, da so ti „zmerneži“ pravi narodni — fanatiki! Le proti nečemu moramo protestovati. Protestujemo v imenu resnice proti opetovanemu falzifikovanju narodnega značaja teh pokrajin! Skrajna drznost je, ako „Mattino“ drznim čelom in ponovno govori o italijanskih provincijah. Mi ne poznamo italijanskih pokrajin v Avstriji, ker jih ni, pač pa poznamo pokrajine, v katerih žive tudi Italijani — v manjšini! Le na tržaškem ozemlju so Italijani v neznatni večini.

Proti „Mattino“ nečemo torej polemizovati, ker se taki pojavi „zmernosti“ obsojajo sami, pač pa se obračamo do poznatih gospodov v Gorici in po Krasu z uprašanjem: ali morejo opravičiti pred svojo narodno

došlo do mrtvega dekleta. Razgrnila je odejo in baklja je razsvetlila Klarino lice. Nagnila je glavo nad truplo. „Moram te videti, teknica moja“, zašepetala je zlobnim posmehom, dignivša bakljo. „Ti, ti si mi torej zastupila življenje, uničila srečo? Nemumna! Glej, sedaj ležiš tu pred menoj, premagana. Čas zaceli rano, a jaz vendar dobim Pavla!“

„Ne dobiš!“ zagrmel je Pavel, skočivši izza stebra. „Nikdar ne! Izvrzek ženskega roda! Evo Pavla Gregorjanca tretji krat, da prisega pri milih teh ostankih, da ne more ljubiti nikdar več ženske, pa da pride sam angelj iz neba, makar se razsul v prah njegov stari in slavni grb! Evo Gregorjanca tretji krat, da ti pové, o peklenska hudoba, da te sovraži, da te prezira, da beži od tebe, kakor se beži pred kugo. Ne dotikaj se teh svetih ostankov, peklenski izrod; ne moti kužnim dihom temu angelju večnega snu!“

Čestjo zahtevanje, da Slovenci naj pošljejo v zastopstva še zmernejših poslancev nego so bili do sedaj, po vidjo, da celó zmerni Italijani hočejo imeti radikalnih, absolutno narodnih poslancev. Ali res more misliti kdo, da postanemo srečni, ko bodo Italijani metali na nas kamenje, mi pa jim bomo vračali s pomarančami?!

Ali je, ali je ni irredente na Primorskem? Pod tem naslovom nam pišejo:

Niste je dobro pogodili, gospod urednik, nepravno, ko ste — polemizirali z našo tetko „Triesterico“ — izrekli svoje menenje, daje ravno kar imenovani list, ko je govoril o radikalnih strankah v Avstriji, oziroma o laški irredenti, čisto „pozabil“ povedati, kako stojimo z irredento na Primorskem!! Jaz ne morem verjeti temu, da bi bila „Triesterica“ — pozabila na toli važno domačo stvar, ko je vendar imela dovolj spomina, da je govorila o Mladočehih, o češki „Omladini“ o „panslavističnih“ Rusinih, o poljskih demokratih, o nemških nacionalcih, o krščanskih socialistih in slednjič o — irredenti v Tirolu. O vseh teh radikalnih strankah je govoril omenjeni list: kakovi so jim nameni, kakó se gibljejo in kake so jim nade za bodočnost — a le z ozirom na italijanski radikalizem v Primorskem da bi ga bil zapustil spomin?! Ne, temu ne morem verjeti! O italijanskem radikalizmu na — Tirolskem je rekla „Triesterica“, da je jel že presedati Italijanom samim ter da nastaja odpor proti istemu, o italijanskem radikalizmu na — Primorskem, o namenih istega in njega nadah za bodočnost, pa nismo dobili nikakega pojasnila. Kako naj si tolmačimo ta molk? Imamo-li tak radikalizem na Primorskem, ali ga nimamo? Da bi irredente pri nas ne bilo, v to menda ne veruje niti „Triesterica“ sama, sicer bi bila gotovo — kolikor jo poznamo — mastnimi črkami zabeležila dejstvo. In vendar je molčala o italijanskem radikalizmu na Primorskem. Ker pa je izključena prva eventualnost — da bi namreč ne bilo italijanskega radikalizma na Primorskem, — moramo pa že poštovati drugo eventualnost, daje „Triesterica“ modro molčala o Primorski le zato, ker tu še ni odpora proti italijanskemu radikalizmu, kakoršen odpor je že na Tirolskem. Nemški list si je menda mislil: če nimam poročati dobrega, pa tudi slabega nočem — in govoril je o razmerah na Tirolskem!!!

Kaj pravite Vi, gospod urednik, temu mojemu menenju? Vrag je vrag: morda imam vendar-le enkrat jaz prav in ne Vi! In prav nič se Vas ne bojim, če tudi pravijo, da ste prepirljivi. Ad vocem prepirljivost še nekaj. Ne bi vam hotel usiljevati svojih nasvetov, ali opozoril bi Vas vendar rad, da je dandanes jako nevarno zagovarjati svoje

Glej, oj glej to nedolžno lice, pa se okameni, kakor zlotvor pred kipom Gorgone. Glej, tu počiva moja sreča, moja nadeja, moje življenje, a vse to — vse je zatrl vrazjo spletkoj tvoje hudobno srce!

„Pavel, za ime Boga!“ zavriščala je Klara od bóli, drhteča kakor od mrzlice.

„Ne kliči Boga, hudobna grešnica, da ne bode čul tvojega bogokletnega kliča, in da maščevalnoj streloj ne razvali te posvečene strehe. — Da, ti si to storila, — ti!“

„Jaz?“

„Poznaš-li to le?“ odvrnil je Pavel, izvadivši iz neder vezeni mošnjiček. „Mar ni to grb Ungnada in Tahija, ni to grb Klare Ungnadove, prešestnice, blodice in zavdajalke? A ta mošnjiček našel se je kraj mrtve Dore, čuješ-li, kraj mrtve Dore, oj nestvor zenski!“

Klara je povesila glavo, toda brzo se je ojačila.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Zlatarjevo zlato.

138

Zgodovinska pripoved XVI. veka.

Spisal A. Šenoa.

(Dalje.)

Tik pred Mesniškimi vratmi stala je cerkva sv. Ivana. Samo jeden oltar dičil je golo zidovje, samo mala srebrna svetiljka trepetela je v tem mraku. Bilo je preko devete ure zvečer. Sredi cerkvice stala so črna lesena nosila, a na njih snivala je večni san zlatarjeva hči. Mrtvo telo bilo je pokrito belo odejo, samo glavo bilo je videti. Lepo mirno bilo ji je lice, samo tu pa tam kazale se črne pege. A v cerkvi mirno, mirno; in leseni svetniki gledali so mlado pokojnico. Sedaj so zaskripala vrata. V cerkvo je vstopil Pavel. Bil je zeló miren. Počasno je korakal proti devici, kakor da se boji, da ne bi je probudil. In sklonil se je nad njo.

lastno prepričanje. Ali ste me razumeli? Ako ne — prepuščaj Vas vaši „usodi“!

Volitve na Goriškem. „Goriški Vestnik“ se je oživel zopet, ali če nameruje na tak — nizek način deliti svoje nasvete za predstoječe volitve, kakor je to storil v svojem članku „Volilno gibanje“, potem mu že povemo, da bi bilo bolje, da bi bil snival v mirnem spanju in nadalje. Pravi sicer, da noče rušiti discipline, v resnici jo pa ruši z vsako besedo. Ne, to bi bilo predrhlo povedano: kar na upor proti vodstvu pozivlja volilce. Zlasti je zasnoval svoje spekulacije gledé na vipavsko dolino — župnika Grčca, ki je res prava narodna grča, sumnič „da ima navezano srce“, o prof. Berbuču pa piše tako podlo, da bi bilo žaljivo za moža, ako bi ga hoteli pred takimi napadi. Nadejamo pa se, da so Vipavci prepametni, da bi mogli uplivati nanje tako panfletu.

Cesar na Českem. Namestnik česki je izdal razglasilo, v katerem prijavlja prebivalstvu cesarjevo zahvalo in srčno priznanje na svečanem in prisrčnem vsprejemu, na izkazanem patrijotiskem, dinastiškem mišljenju in na vojaštvu prijaznem vedenju.

Napad. Včeraj sta dva mlada Tridencina udrla v uredništvo tamojšnjega lista „Patria“ ter sta dejanjski napadla urednika Matteicicha (ta gospod je bil nekdanj pri našem „Mattinu“), ker je omenjeni list obsojal neko demonstracijo. Laški radikalci ne poznajo šale.

Volitve v Galiciji. Iz Tarnopola poročajo jako značilno vest, da oni gosp. Rutovski, ki je posloval v poslanski zbornici kot poročevalec o volilni presnovi, kakor jo je zvaril glasoviti pododsek, nima nikake nade, da bi bil zopet izvoljen v deželni zbor.

Različne vesti.

Volilski shod v Nabrežini se bode vršil jutri ob 5. uri popoldne. Volilci nabrežinski in oni iz komenskega sodnega okraja so povabljeni, da se v velikem številu udeležijo tega shoda. Shod sklicuje drž. posl. dr. Gregorčič.

Osebnost. Višji poštni ravnatelj tržaški, Karol Pokorny, vrnil se je s svojega dopusta ter zopet prevzel vodstvo poštnega in brzojavnega ravnateljstva v Trstu.

Imenovanje. Profesor Ravaliko z občinskega gimnazija tržaškega imenovan je glavnim učiteljem na učiteljskiču v Gorici.

Izlet „Delalskega podpornega društva“ na sv. Goro je dovoljen; in sicer z zastavo, katero pa bode nositi zavito po mestu goriškem.

Gorica kani popraviti svoje zamude. Liberalnem županu Goriškemu, dr. Venuti-ju, in njegovim liberalnim svetovalcem so se menda odprle oči in sprevidili so, da je napravilo na izvestnem kraju zelo neprijeten utis, ko se nedavno mesto Goriško niti zganilo ni, ko so odšli lovci iz tamošnje vojaške posadke. To zamudo kani liberalna goriška posadka baje popraviti s tem, da počasti službenim vsprejemom novi polk, ki pride v Gorico. O tej nakani pišejo od tam tržaškemu „Mattinu“: „Po noči od 11. na 12. t. m. dospé v Gorico 47. pešpolk. Ker o pozni uri ni mogoče slovesno vsprejeti vojakov kakor to želi meščanstvo in municipij (sic!), odpelje se vojakom nasproti, kakor se govori, župan dr. Venuti z raznimi občinskimi svetovalci in deputacijo meščanov, da jih pozdravi v imenu mesta. Dne 4. oktobra priredi municipij baje velike slovesnosti v panovski gozdici. — Ta umestni ukrep našega municipija vsprejelo je vse prebivalstvo odobravanjem.“

Cvetje iz vrta ávite colture. Dne 29. m. m. priredilo je kakih 100 rodoljubov iz Liburnije izlet v Lošinj. V tem društvu bila je sama inteligencija, o kateri niti misliti ne smemo, da bi hoteli koga izzivati. In res je minul ves dan, ne da bi se bila dogodila najmanjša neprijetnost. Toda nikdar ne smemo pozabiti na pregovor: Ne hvali dneva pred večerom! Italijanska sodrga je pač mirovala po dnevu, ali to je bil mir pred viharjem — demonstracijo so si prihranili za podvečer. Komaj se je jel odmikati parnik, navstala je divjaška demonstracija: tulili so na obrežju kakor živine, žvižgali, vsklikali najgrše psovke, dvigali pesti itd., in te zares gusne demonstracije so se vdeležili ljudje iz takozvanih boljših hiš, očetje so vspevdujali svojo lastno deco k surovosti.

A tudi izletniki na parniku niso ostali dolžni odgovora: ali osvetili so se na plemenit način, kakorinega ne poznajo v vrta ávite colture. Ko je na bregu divje vršalo, pojavil se je na parniku veličasten prizor — ves parnik je bil pokrit kakor snegom. Vsi izletniki, gospodje in gospe, jeli so mahati belimi robci v pozdrav. Tu imate razliko med „avito coltura“ in našim „divjaštvom“: prva se pojavlja v surovih demonstracijah, drugi pa odgovarja surovežu z — uljudnimi pozdravi. „Naša Sloga“ piše o tej najnovejši demonstraciji: „Te ni priredil narod, kajti naš narod zna spoštovati vsakogar, ampak to je bilo delo nekaterih brezposelnikov, ki zavajajo ubogo deco do pogibeljnih korakov.“

Ne, ni še umrl naš Marko Kraljevič, ampak le spi; ko pa se probudi, obračunati hoče tudi on s takimi svojimi protivniki, kakor je popred obračunal s tolikimi drugimi. Tudi drugod se tako delali, posebno v Dalmaciji, danes ne delajo več!

Isti list poroča tudi, da je ves grdi prizor opazoval raz okno okrajnega glavarstva tudi voditelj temu glavarstvu g. E. Fabiani (menda s Krasa doma) in se — smehljaj!

Omikana Lahinja in surov Slovenec. V nekem čisto slovenskem kraju prišla je soproga dozdevno plemenitega a sila oholega c. kr. uradnika v prodajalnico jestvin, kjer se je začela po laški omiki („I. avitakoltora“) surovo pripraviti in kričati na prodajalničarja jestvin, da jim daje zelo slabo meso, staro in smrdljivo in celo same kosti.

Prodajalničar-Slovenec, krotka a poštena duša — je molčal, poslušal mirno in potrpeč.

Omikana gospa Lahinja, videča boječega Slovenca pred seboj, se je vspela po konci, upila se bolj in razgrajala, ter napadala potrpečljivega Slovenca z raznimi le Lahom navadnimi posvkami. A slednjič je tudi potrpečljivega — in krotkega Slovenca minula bojazen in tudi potrpečljivost — a ne mislite da je prijel batino ali gorjačo — o ne — ampak ozrli se okolo sebe i zazrli na svojih cikorjah, katere prodaja v prodajalnici, naslikane punčke in fantke, vprašal je s pomenljivim glasom plemenito in omikano gospo Lahinjo: „Gospa, govorite-li s tem ali z unim-le? — pokazavi pri tem na desno in na levo na cikorjah namalanega fantka.“

Gospa Lahinja je umolknila in zbežala iz prodajalnice jestvin.

Zdaj bodvo v istem kraju dražje cikorije.

Nov brzojavni urad. V Optrju političkega okraja poreškega, otvorili so brzojavni urad z omejeno podnevno službo, spojen s tamošnjim poštnim uradom.

Članom „Del. podp. društva“ se naznaja, da se je gosp. dr. Mandić preselil v stanovanje na trg della Borsa št. 12 II. nadstropje. Člani se pozivljajo da naznajo v društveni pisarni eventuelne spremembe stanovanja.

Valilo k veselicam, katero priredi „Vipavska Čitalnica“ jutri, v nedeljo, dne 8. septembra 1895 v svojih prostorih. Vspored: 1. Volarič: „Ti osrečiti jo hōti“, moški zbor. 2. Volarič: „V zvečer“, moški zbor; 3. Eisenhut: „Mazurka“, moški zbor. 4. R. Silvester: „Kneipov kuplet“, komičen prizor. 5. I. Globočnik: „Zakonske nadloge“, veseliga v 1 dejanji. 6. Ples. Pri plesu bode sviral goriški septet. Začetek ob ½8. uri zvečer. Ustopnina 30 nvč., sedež 50 nvč.; ustopnina k plesu 1 gld. — Kobilni udeležbi uljudno vabi.

Z Goriškega nam pišejo: Svojedobno je sporočila „Soča“, da bomo septembra meseca leta 1893 praznovali petindvajsetletnico tabora v Sempasu, žal, da je vse ostalo le — pri besedah. Vendar želimo, da bi letos praznovali ta redki praznik naše minolosti. In spomin na dosedanje žrtve. Izvršimo torej namen, kojega smo se veselili vsi — vsa Slovenija. Dobro bi bilo, da bi politično društvu „Sloga“ v sporazumljenju z drugimi političnimi društvi ukrenilo pobrebno in sestavilo program. Saj se menda letos smemo nadejati, da ne bode epidemicega zadržka — „kuge“.

Ob tej priliki naj bi veleč. g. Andrej Znidarčič, vikarij v Gradnjem! in predsednik „Slovenskega jezua v Brdih“ stavlil nasvet, kako naprositi sv. Stolico za uvedenje slovanske liturgije. Saj vemo, da tudi naš previšeni vladika dr. Zorn ni nasproten slovanski liturgiji; seveda bi trebalo popred dovoljenja sv. Stolice. Tako je zatrdil

spomladi leta 1889 v velikem semenišču. Do gospoda Znidarčiča se obračamo, ker nas je uprav ta gospod leta 1885 priporočal pokroviteljstvu sv. bratov Cirila in Metoda pri nekrvavi daritvi na Velehradu.

Na delo tedaj, ker resni se dnevni.
Da ves bo naš narod „okušen“
Da v duhu s Slovani bo združen!

Matovž Ravnikar. (Popravek.) Nelljube tiskovne pomote vrinile so se v imenovani sestavek, priobčen v našem listu dne 1. septembra. Šimen Jenko ni bil „dr.“ (doktor) temveč odvetniški pričetnik. Ravnikar ni priobčil „svet. pisma“, ampak „Zgodbe svet. pisma“. Dan 20. novembra 1865 je petdesetletnica smrti Ravnikarjeve in ne petindvajsetletnica.

Vročina na Dunaju. V naši prestolnici je bila te dni strašna, nenavadna vročina. Toplo mer kazal je kake 2 ali tri stopinje manj nego v Trstu. To je za Dunaj res nekaj izrednega. Žalibog pa je vročina zahtevala svojih žrtv. Predvčerajšnjem zadela je tri osebe solnčarica: dninar Josip Limbera, službujoči pri gradnji topniške vojašnice, je omedlel, baš tako kovaški vajenec Zanik in zidar Leopold Langer. Poslednji je padel raz oder in se hudo pobil.

Mozgoda v mesnici. Dne 3. t. m. zjutraj prišla je zasebnica Ana Broncin v Oberdorferjevo mesnico v Pulju, Riva del Mercato. Mesarjev hlapec, Ferdinand Klein, je baš v tem trenutku zasekal debelo kost in po nesreči odletel je kosček kosti Broncinovi v desno oko. Oko je nesrečnici izteklo. Proti hlapcu uvedli so sodniško preiskavo.

Drag samomerilec. V mestu Bradford na Angleškem našli so dne 27. min. meseca v shrambi (rezervoarju) pitne vode popolnoma segnitega utopljenca. Mestni magistrat je vsled tega odredil, da je izpustiti vso vodo in izčistiti shrambo. V shrambi bilo je 30 milijonov hektov vode! Marsikateremu Bradfordskemu meščanu obrnil se je želodec, ko je pomislil, kakšno vodo je pil poslednje dni! Mesto ima vsled izpuščene vode škode do 26 tisoč funtov šterlin (okolo 330.00 gld.), ki gre seveda na rovaš utopljenemu samomerilcu.

Pijanec po poklicu. Te dni stal je pred sodnikom IV. okraja Dunajskega trgovski agent Ferdinand S., obtožen, da je žalil na časti gostilničarja Jakoba G. Obtoženec se je izgovarjal, da se nikakor ne spominja, da-li je žalil gostilničarja, ker je bil pijan, po poklicu. Sodnik je vprašal agenta, kaj to znači, in obtoženec se je odrezal: „Gospod sodnik, jaz sem agent te in te steklarne. Izdelke tovarne seveda moram ponujati krčmarjem. Vsled svojega poklica moram toraj sleherni dan pogoltniti kakih 20 do 30 kozarcev vina. Če sem res žalil gospoda tožitelja, sem imel gotovo že kakih 25 kozarcev v želodcu.“ — Sodnik je na podlagi te izpovedi nasvetoval krčmarju, da naj odpusti „pijancu po poklicu“. Tožitelj je res podal toženco roko in sodnik ga je rešil obtožbe.

Izginol mož. Pred tremi dnevi ostavil je 54letni zidar Josip Višnovec svoje stanovanje na Vrdeli št. 223 in od tega časa ni več sledu o njem. Ako kdo kaj zna o tem možu, stori krščansko delo usmiljenja, da to prijavi ali sorodnikom Višnovečevim, ali pa policiji.

Sodniško. Po noči na 19. avgusta t. l. bil je pred gostilno Katarine Stembergerjeve v Žapčah pretep med raznimi kmeti. O tej priliki ranil je kmet Štefan Iskra Frana Bastjančiča na glavi. Bastjančič, njegov svak Ivan Stemberger (stari) in tega sinova Ivan in Josip Stemberger planili so na ubogega Iskro in ga tako neusmiljeno pretepali, da je siromak obležal na pol mrtev. Ker se ni moglo dognati, kdo je najbolj udrihal po Iskri, obtoženi so bili vsi štirje teškega telesnega poškodovanja. Sodišče je obsodilo vse štiri in sicer sta dobila Bastjančič in Ivan Stemberger (stari) vsak 6 mesecev, Ivan Stemberger (mladi) 3 tedne in Josip Stemberger 4 tedne teške ječe. Med razpravo se je pokazalo, da je svedok Rolič krivo pričal. Državni pravilnik je Roliča takoj zatožil zaradi tega hudo delstva.

Dne 25. avgusta t. l. se je 21letni tešak Ivan Bajt nevarno pretil svojem bratu Juriju. Prihitela sta dva stražarja, da ga ukrotita, toda Bajt se jima je upiral z vso silo. Predvčerajšnjem vršila se je pred tukajšnjim sodiščem razprava proti njemu. Ker brat ni hotel svedočiti proti obtožencu rešilo ga je sodišče obtožbe zaradi tega zločina, obsodilo ga je pa na 6 mesecev ječe radi javnega nasilstva proti stražarjem.

Policijsko. Po noči na včeraj prijel je oficijal gosp. Tiz 19letnega cunjarja Josipa Zagerja, stanujočega v ulici Molin a vento št. 17, ker je isti na sumu, da je oskrnil nekega dečka. — Policijsko ravnateljstvo v Pragi išče pismonošo 50letnega Josipa Hordino, kateri je bil dne 2. t. m. pobegnil od tam, poneverivši razna denarna pisma. Ni še dognano, kolika je dotična poneverjena svota. Hordina je srednje rasti, slabotne postave, ima rjane oči, sivo brado. Kdor more dati oblasti podatkov, da more najti Hordino, dobi 300 gld. nagrade. — 18letni zidar Ivan Grmek, stanujoči na Vrdeli št. 208, vtiho-tapil se je včeraj na zemljišče posestnika Ivana-Marije Frljuge na Vrdeli in tam je ukradel že kakih 20 kg. grozdja, ko ga je zasačil kmet. Grmek je popustil grozdje in pobegnil, toda pozneje so ga zasačili stražarji ter ga zaprli.

Loterijske številke, izžrebane 4. t. m.

Praga	7, 12, 86, 25, 85.
Sibinj	19, 35, 79, 26, 9.
Lvov	24, 48, 13, 82, 21.
Inomost	40, 65, 7, 10, 80.

Najnovejše vesti.

Budimpešta 6. Nadvojvoda Ladislav je umrl danes ob 10 uri in tri četrti predpoludne. Proti 11. uri po noči so se pokazala znamenja zastrupljenja krvi in bolezen se je potem razvijala rapidno. Predstojnik samostana jezuitov je podelil umirajočemu nadvojvodu sv. olje, a umirajoči je vsprejel ta sv. zakrament pri polni zavesti in udan v božjo voljo. Stariši in brat pokojniku nadvojvodu Josip so bili pri smrtni postelji. (Kakor znano je mladi, komaj 20letni nadvojvoda Ladislav ponesrečil na lovu. Op. ured.)

Dunaj 6. Danes predpoludne je novomenovani predsednik skupnega najvišjega računišča dr. pl. Plener, položil prisego v roke cesarja. Po prisegi je cesar vsprejel Plenerja v posebni avdienci.

Trgovinske brzojavke.
Budimpešta. Pšenica za spomlad 6.86—6.88
Pšenica za jesen 1896 6.33 do 6.40. Oves za jesen 5.70—5.72. Riž za jesen 5.70 5.72. Koruza za sept.-oktober 5.40 5.45 maj-juni 1896 4.61—4.63.
Pšenica nova od 15 kil. f. 6.20—6.30 od 79 kil. f. 6.30—6.40, od 80 kil. f. 6.35—6.45 od 79 kil. f. 6.30—6.40, od 82 kil. for. 6.50—6.60.
lešmen 6.70—7.—; prosa 6.—8.80 riž nova 5.40—5.30
Pšenica: Mnogo ponudbe, živahno potropanje.
Prodaja 60000 met. st., po stalnih cenah. Vreme: lepo.

Praga. Nezadovoljni sladkor za avgust f. 12.70 nova letina 13.02 jako stalno.

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in carino vred odpošiljatev praej f. 2875. Con cassa 29.25 —. Cotvorni 30.—. V glavah (sodih) 30.25 —.

Havre. Kava Santos good average september 52 25 za januar 59.35. mlačno.

Hamburg. Santos good average za september 74 60 december 72.75 mare 71.25 mirno

Dunajska borza 6. septembra 1895

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	101.90	101.15
v srebru	101.60	101.45
Avstrijska renta v zlatu	122.50	122.60
v kronah	101.60	101.40
Kreditno akcije	407.90	407.10
London 10 Lat.	120.75	120.80
Napoleoni	9.58	9.58 1/2
10 mark	11.81	11.81
200 Italj. lir	45.60	45.60

JAKOB STRUKELJ - TRST
via Caserma št. 16 uhod piazza della Caserma.
(nasproti veliki vojašnici),
prodaja po neverjetnih nizkih cenah vsakovrstna angleška

kolesa (bicykle)
Zastopstvo koles „Raleigh“ iz tovarne „Raleigh Cycle Co“ Ltd. Nottingham Angleško in koles „Adler“ iz tovarne H. Kleyer Frankfurt.

Kolesa „Raleigh“ in Adler so svetovno znana, poslednja rabijo se v nemški vojski.

Kolesa pohlija se na delo in na vsa kraje brez vseh stroškov.

Sprejemamo popravila vsakovrstnih novih in starih koles in živahnih strojev.

V zalogi nahajajo se vsakovrstna orodja in priprave za kolesa.

Zahtevajo naj se ceniki!

Srečke za zidanje cerkve ob jubileju cesarjevem po 1 gld.

žrebanje že v četrtak

Glavni dobiček:

30.000

goldinarjev

vreden

Srečke priporočajo: Gius. Bolaffio, Alessandro Levi, Mandel & Comp.